

останній етап. Тому процес динамічного програмування розгортається не від початку до кінця, а від кінця до початку. Спочатку планується останній етап. Зазначені заходи у теорії операційно-розшукової діяльності мають свої назви, але вони реалізуються через операцію, зокрема, багатоступеню [4, с. 284].

Треба відзначити, що у теорії операційно-розшукової діяльності відсутнє комплексне дослідження операцій, що проводяться оперативними підрозділами стратегічних розслідувань із використанням можливостей негласного співробітництва. Проблематика негласного використання можливостей громадян з метою виконання завдань у боротьбі з організованою злочинністю цікавить вітчизняну оперативно-розшукову науку вже давно.

Список використаних джерел:

1. Про організаційно-правові основи боротьби з організованою злочинністю: Закон України від 30.06.1993 р. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3341-12#top>.
2. Грібов М. Л., Козаченко О. І. Шляхи вдосконалення правового регулювання негласного співробітництва. *Науковий вісник Національної академії внутрішніх справ*. 2020. № 115(2). С. 8-18.
3. Горбенко П. В. Напрями використання відомостей, отриманих під час конфіденційного співробітництва. *Вісник Луганського державного університету внутрішніх справ імені Е. О. Дідоренка*. 2016. № 4 (76). С. 170-177.
4. Албул С. В., Щурат Т. Г. Оперативно-розшукові операції із залученням негласних працівників: правові та організаційно-тактичні засади: монографія. Одеса : ОДУВС, 2022. 290 с.

Дмитро КАЗНАЧЕСЬВ,
доцент кафедри
тактико-спеціальної підготовки
Дніпровського державного
університету внутрішніх справ,
кандидат юридичних наук, доцент
Володимир МАЛЯРЕНКО,
здобувач вищої освіти
Дніпровського державного
університету внутрішніх справ

ПРАВОВІ ТА ОРГАНІЗАЦІЙНІ ОСНОВИ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ОХОРОНИ ПРАЦІ ТА ОСОБИСТОЇ БЕЗПЕКИ ПОЛІЦЕЙСЬКОГО

Сьогодні поняття «безпека» в контексті діяльності правоохоронних органів, зокрема поліції, стало не лише загальноживим, а й предметом активних дискусій та розробки різних підходів до його визначення та розуміння. Такі базові терміни, як «особиста безпека поліцейського», «професійна безпека поліцейського», «управління безпекою поліцейського», «службова безпека поліцейського», зазнають інтерпретацій залежно від контексту та методології оцінки безпеки.

Особиста безпека, визначаючись як система організаційно-правових, тактико-психологічних та фізичних заходів, спрямованих на збереження життя та здоров'я працівників поліції та підтримку високої ефективності їхньої діяльності, виступає однією з ключових складових сучасної поліцейської безпеки.

Наукова спільнота пропонує два основні визначення особистої безпеки. Перше орієнтується на комплекс заходів, спрямованих на мінімізацію впливу небезпечних факторів та збереження життя та здоров'я працівників у буденних та екстремальних ситуаціях. Друге визначення розширює цей концепт, включаючи також збереження професійної ефективності поліцейських. Необхідно відзначити, що поняття «особиста безпека» переважно асоціюється із фізичною безпекою особистості. Однак варто розглядати його в контексті широкого спектра складових, таких як організаційна, соціальна та психологічна безпека, які взаємопов'язані та важливі для забезпечення повного захисту поліцейських [1, с. 8].

Деякі дослідники вважають, що повністю усунути різноманітні фактори ризику з діяльності правоохоронців неможливо, оскільки це пов'язане з їхньою основною місією – боротьбою зі злочинністю та забезпеченням правопорядку. Тому акцентувати увагу слід на мінімізації негативних впливів та наслідків як зовнішніх, так і внутрішніх факторів безпеки.

Однією з важливих складових забезпечення особистої безпеки поліцейського є нормативно-правове забезпечення. Українське законодавство передбачає низку нормативних актів, спрямованих на забезпечення безпеки працівників поліції, таких як Закон України «Про Національну поліцію», Інструкція із заходів безпеки при поводженні зі зброєю та ін. Нормативне забезпечення також визначає права та обов'язки поліцейських у забезпеченні їхньої особистої безпеки. Принципи використання фізичного впливу, спеціальних засобів та зброї, а також право на отримання допомоги у виконанні обов'язків та здійснення спеціальних заходів забезпечення безпеки регулюються законодавством [2, с. 5].

Концепція особистої безпеки поліцейського є складною та багатогранною й охоплює різні аспекти фізичної, організаційної, соціальної та психологічної безпеки. Нормативно-правове забезпечення відіграє ключову роль у забезпеченні безпеки працівників поліції та їхньої ефективної діяльності.

В українському законодавстві є низка положень, що регулюють застосування фізичної сили, спеціальних засобів та вогнепальної зброї поліцейськими в різних ситуаціях, зокрема, статті 43 та 44 Закону «Про Національну поліцію». Так, ст. 43 встановлює, що поліцейський повинен попередити особу про застосування фізичної сили та надати достатньо часу для виконання законної вимоги, за винятком ситуацій, коли зволікання може призвести до посягання на життя і здоров'я особи чи поліцейського. Ст. 44 дозволяє застосовувати фізичну силу для забезпечення особистої безпеки та безпеки інших осіб, припинення правопорушень та затримання правопорушників [4, с. 17].

Проте деякі положення, як, наприклад, пункти г) та г) частини 3 статті 45, можуть бути неоднозначно інтерпретовані, оскільки вони стосуються лише осіб, які можуть становити загрозу для себе або інших, і не завжди враховують безпеку поліцейського. Наприклад, засоби примусової зупинки транспорту застосовуються лише у випадках, коли дії водія створюють загрозу для життя або здоров'я інших, а не обов'язково для поліцейського [2].

Одним зі способів забезпечення безпеки поліцейських є їх службова підготовка. У Положенні про організацію службової підготовки працівників Національної поліції України закріплено різні види підготовки, такі як функціональна, тактична, загальнопрофільна, вогнева та фізична підготовка. Ці види підготовки взаємопов'язані між собою і спрямовані на підвищення рівня знань, умінь та навичок поліцейських з метою забезпечення їхньої здатності до виконання завдань з охорони прав і свобод людини, протидії злочинності та підтримання громадського порядку [3, с. 18].

Напрями проведення занять із тактичної підготовки та тактики самозахисту та особистої безпеки є важливими для формування необхідних умінь та навичок у поліцейських щодо ефективної та безпечної взаємодії з особами, щодо яких здійснюються поліцейські заходи. Нарешті, згідно з Положенням про патрульну службу МВС основними завданнями патрульної служби є забезпечення громадського порядку і безпеки, запобігання правопорушенням та взаємодія з суспільством. Проте деякі норми цього Положення є недостатньо конкретизованими щодо захисту прав та безпеки поліцейських у різних ситуаціях.

У контексті реформування системи МВС України та діяльності Національної поліції України проблематика розуміння поняття особистої безпеки для поліцейських стає актуальною. Неоднозначне розуміння цього терміна може призвести до недоречного застосування нормативно-правових актів. Тому важливо визначити та уточнити це поняття у відповідних законодавчих актах, що дозволить ефективно забезпечити безпеку поліцейських у різних ситуаціях.

Список використаних джерел:

1. Казначеев Д. Г. Конспект лекцій з дисципліни «Особиста безпека працівника національної поліції» для курсантів факультету підготовки фахівців для підрозділів превентивної діяльності. Дніпро, 2016. 32 с.
2. У МВС назвали кількість загиблих за роки незалежності поліцейських і міліціонерів. *ZN.UA*. URL : <https://zn.ua/ukr/UKRAINE/u-mvs-nazvali-kilkist-zahiblikh-za-roki-nezalezhnosti-politsejskikh-i-militsioneriv.html>.
3. Покайчук В. Я., Поливанюк В. Д., Біліченко В. В. Поняття та загальні відомості особистої безпеки в підрозділах Національної поліції України. *Police activity in Ukraine and European countries: modern standards and unification options: collective monograph*. Riga, Latvia : Baltija Publishing. 2021. Pp. 320-341.
4. Хмельницька В. У МВС назвали кількість українських поліцейських, які загинули на службі. *TCH*. URL : <https://tsn.ua/ukrayina/u-mvs-nazvali-kilkist-ukrayinskih-policeyskih-yaki-zaginuli-na-sluzhbi-1739941.html>.

5. Грибан В. Г., Фоменко А. Є., Казначеев Д. Г., Бойко О. І. Безпека працівників Національної поліції в умовах надзвичайних ситуацій: навч. посібник. Дніпро : ДДУВС, 2018. 100 с.

6. Покайчук В. Я. Особиста безпека поліцейського (в схемах): навч. посібник. Дніпро : ДДУВС, 2023. 280 с.

7. Грибан В. Г., Фоменко А. Є., Казначеев Д. Г. Охорона праці та особиста безпека працівників у сфері правоохоронної діяльності України: підручник. Дніпро : ДДУВС, 2018. 368 с.

8. Казначеев Д. Г., Бурлаку О. Г. Забезпечення публічного порядку та безпеки під час виникнення надзвичайних ситуацій. *Актуальні питання забезпечення публічного порядку та безпеки в сучасних умовах: вітчизняний та міжнародний досвід*: матер. Міжнар. наук.-практ. конф. (м. Дніпро, 17 листопада 2017 р.). Дніпро : ДДУВС; Ліра ЛТД, 2017. С. 160-163.

Ганна ТУРЧАНКОВА,
викладач кафедри
тактико-спеціальної підготовки
Дніпровського державного
університету внутрішніх справ
Володимир МАЛЯРЕНКО,
здобувач вищої освіти
Дніпровського державного
університету внутрішніх справ

ЗАСТОСУВАННЯ ПОЛІЦЕЙСЬКИМИ ПІДРУЧНИХ ЗАСОБІВ У СТАНІ НЕОБХІДНОЇ ОБОРОНИ В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ

Діяльність органів та підрозділів Національної поліції України можна розглядати як особливий вид державно-управлінської діяльності, оскільки поліцейські виконують важливі функції щодо забезпечення правопорядку в державі. Вони повинні суворо дотримуватися законності, виказувати лінгвістичну чіткість та документальну виразність, а також забезпечувати публічну безпеку і порядок.

Однією з основних особливостей діяльності поліції є управління спеціальними структурами виконавчої влади, спрямоване на охорону громадської безпеки і порядку, протидію злочинності, а також захист прав і свобод громадян. Це означає, зокрема, організацію поведінки громадян у публічних місцях, де вона повинна бути організованою та відповідати встановленим правилам [1, с. 260].

Важливою частиною діяльності поліції є спеціальні підрозділи, які мають підвищену професійну, фізичну та спеціальну підготовку для виконання різних видів завдань. Ці підрозділи мають спеціальні відділи, групи та окремих фахівців, здатних успішно виконувати адміністративні завдання в екстремальних умовах.